

Uldeter

EL VALOR DE LA HISTÒRIA

Enguany, concretament el proper 25 de juliol, el refugi d'Uldeter compleix 100 anys d'existència. Aquest xalet fou el primer equipament de muntanya d'aquestes característiques al Pirineu espanyol. Darrere seu, com no, el Centre Excursionista de Catalunya, un dels principals eixos vertebradors de l'excursionisme català, com a promotor i constructor. I la figura de Cèsar August Torras, el seu president llavors i gran divulgador del Pirineu de casa nostra.

Els temps canvien, com no. Que lluny som d'aquell juliol d'ara fa cent anys en què la gent del CE de Catalunya inaugurava un refugi guardat a l'alta vall del Ter, ben a prop d'on el riu gironí veu néixer un curs que morirà entre les platges de l'Estartit i Pals, en el llindar entre l'Alt i el Baix Empordà.

L'antic xalet tenia una estructura arquitectònica ogival segons el model d'altres refugis de l'època com el de Tucarroya, als peus del vessant nord del Mont Perdut. S'aixecà uns 150 m per sobre de l'emplaçament actual, al començament del planell que hi ha sota el coll de la Marrana. Enca-

ra avui, si us acosteu per la zona i us desvieu un xic de la caravana que sol anar cap a la coneguda collada, podreu assaborir una mica d'història contemplant les quatre pedres de l'antic edifici que encara resten dempeus. A poca distància de l'edifici es construí un petit refugi lliure obert tot

l'any, proveït de llenya i palla, que servia d'aixopluc quan en Pere Pach i Vistuer, el responsable del xalet, no hi era.

Gairebé cinc dècades més tard, l'any 1956, torna a haver-hi una data clau en la història del refugi. Concretament el dia de Sant Pere va esdevenir-se la inauguració del nou xalet, ja emplaçat al mateix lloc que l'actual. Aquell dia, unes cinc-cents persones s'aplegaven al circ d'Ulldeter per celebrar l'esdeveniment. Vuitanta tendes de campanya completaven l'espectacular desplegament excursionista. Déu n'hi do per l'època...

Arribats al present, el nou refugi d'Ulldeter poc s'assembla al primitiu. Modern, de sòlida construcció, gaudeix de totes les comoditats que podem esperar d'un equipament d'aquest tipus. L'edifici actual consta de tres plantes. La planta baixa, com no, n'és el nucli principal; el menjador, amb 7 taules allargassades per a menjar-hi, xerrar o simplement descansar, i la cuina. Tot plegat decorat amb fusta, que li dona una calidesa especial. Les 7 habitacions, d'entre 6 i 10 persones, estan repartides entre la primera i la segona planta. I no m'oblido, com no, del rebedor, on hi ha unes taules per a qui vulgui menjar el seu propi àpat. Aquí, una gran vidriera ens serveix per intentar distingir els puntets que remunten les canals del Gra de Fajol Petit. Una talaia perfecta.

Per últim, una modesta recomanació. Tant per als novinguts com per als que hi repetiu estada. Quan el sol es pon a l'oest, sortiu a fora i eixampleu la vista a llevant per veure com els darrers rajos solars il·luminen l'arrodonida silueta del Costabona. Val la pena.

REFUGI D'ULLDETER (CE DE CATALUNYA), 2.235 m

Guarda: Guillem Fernández

Informació i reserves: tel. 972 19 20 04. Més informació al web del refugi: www.ulldeter.net

Accés: des de la carretera que uneix Camprodon amb l'estació de Vallter 2000, aparcarem el vehicle 2 km abans d'arribar a l'estació d'esquí, en un pronunciat revolt. En aquest punt prendrem el sender GR-11 que en una mitja hora ens durà fins al refugi.

Places: 52. Disposa d'una part lliure.

Període d'obertura: obert tots els dies a l'hivern. També tots els caps de setmana i entre juny i mitjans d'octubre.

Serveis: mantes, lavabos, dutxes, flassades, menjars.

LES PROPOSTES DEL GUARDA

Excursionisme

- Punt de pas del GR-11 i l'HRP (Alta Ruta Pirinenca).
- Ruta dels Tres Refugis: unió en forma de bucle dels refugis de Coma de Vaca, Ras de Carançà i Ulldeter.
- Travessa cap al Canigó per la portella de Mentet.

● L'excursionista descansa al coll de la Marrana. Ulldeter ja és a prop...

● L'antic xalet fou tot un referent de l'excursionisme català fins ben entrat el segle XX. La imatge pertany a l'estiu de 1921. Foto: Ignasi Canals. Arxivi fotogràfic del CE de Catalunya.

● Ascensions als pics de Bastiments (2.883 m), Gra de Fajol (2.708 m), Pastuira (2.675 m).

Esquí de muntanya i raquetes de neu

● Són ideals per a la pràctica de l'esquí i les raquetes els mateixos itineraris esmentats en l'apartat anterior. També podem afegir-hi, en cas que la neu i l'horari ens hi acompanyin, l'aproximació al refugi remuntant tota la coma de l'Orri. Un cop situats al coll homònim, flanquejarem fins al coll de la Marrana per finalment descendir directament al refugi. Una volta maquíssima, allunyada de massificacions.

● També és digne de recomanar, si domineu la tècnica de l'esquí i trobeu la neu en bones condicions, el descens directe pel vessant N del Gra de Fajol (el Gran).

Alpinisme

Sens dubte, a l'hivern, és una de les activitats estrella que es poden fer des del refugi.

● Al Gra de Fajol Petit, la paret N té una multitud de canals prou interessants: *l'Estreta, la Central,*

l'Oriental...

● Al Gra de Fajol destaquem la via *Phoenix* de la seva cara E, una de les grans clàssiques d'escalada mixta.

● La cara N del pic de l'Infern també presenta nombroses possibilitats alpinístiques.

Escalada en roca

No és aquesta la millor zona del Pirineu per a la pràctica d'aquesta modalitat esportiva. No obstant això, hi ha diferents vies al roc d'en Jeremies (100 m; IV°-V^o), a la paret del Gneis (165 m, de V+ a 6b+) o a la cara E del Gra de Fajol (356 m, de IV° a 6c+).

CARTOGRAFIA I BIBLIOGRAFIA

- *Vall de Núria - Ulldeter*. Esc. 1:25.000. Ed. Alpina.
- PAKO SÁNCHEZ. *Pirineus. Del Canigó al Carlit. Neu, gel i mixt*. Autoedició.
- LUIS ALFONSO I XAVIER BUXÓ. *Escalades al Ripollès*. Edicions Supercrack. **V**

"Abans podia sortir a esquiar una estoneta cada dia. Ara, de moment, no puc"

En Guillem, conegut popularment com a *Willie*, és un nouvingut a Ulldeter. Tot i així, ens pot parlar amb coneixement de causa sobre la seva feina perquè l'avalen deu anys d'experiència com a guarda. D'Aigüestortes a l'alta vall del Ter. Hi ha aterrat amb l'Elisenda Boix. Ella treballava d'ajudant al Josep Maria Blanc i ell a Amitges, tots dos refugis situats a Aigüestortes, i allà es van conèixer. Un conte de fades? Tant se val. El que compta és que amb la seva feina eficaça, amabilitat i bona cuina ens faran gaudir encara més d'aquest racó del Pirineu ripollès.

Conversem, com no, a taula. Una xerrada agradable on en Guillem i l'Elisenda m'imbueixen la passió que senten per l'ofici de guarda. Una professió que força vegades els excursionistes no sabem valorar; val a dir que la culpa que això sigui així s'ho ha buscat algun guarda; afortunadament, en són pocs. Una minoria que creu ser una estranya divinitat col·locada al mig de la muntanya i per a qui els excursionistes són més una molèstia que un estímul. Per sort, no és ni molt menys el cas d'Ulldeter.

Així doncs, entre un plat reconfortant d'escudella, una elaborada amanida i un embotit excel·lent encetem una conversa apassionada. Una xerrada a recer d'aquest cru hivern que creiem haver vist desaparèixer producte del canvi climàtic. Pobres humans! A vegades tenim tan poca memòria...

-Fa poc que heu arribat a Ulldeter, oi?

-Sí, hi som des de l'1 de gener passat. L'anterior guarda, en Xevi Bosch, ho deixava i jo, que feia 10 anys que estava d'ajudant a Amitges, volia optar a la nova plaça de guarda. Així que vaig presentar el projecte i afortunadament la gent del CE de Catalunya el va escollir.

-Déu n'hi do el canvi, d'Amitges a Ulldeter...

-I tant! Tant pel que fa a l'entorn com pel tipus de clientela. Tot és diferent, i especialment les responsabilitats de la feina. Ara tinc total responsabilitat tant en logística com en comptabilitat. I és que no té res a veure. Perquè te'n facis una idea: quan estava d'ajudant a Amitges, podia sortir a esquiar una estoneta cada dia. Ara, de moment, no. Tampoc no puc valorar del tot les diferències perquè fa massa poc temps que sóc aquí, però pel que sembla, lògicament, a l'hivern la clientela era molt més de muntanya a Amitges. Ja se sap, aquest refugi és molt a prop d'on aparques el cotxe i, a més, està ubicat al costat d'una estació d'esquí.

◉ En Guillem i l'Elisenda, els nous guardes d'Ulldeter.

-Deuen ser durs els inicis en un nou refugi. I més si són a l'hivern...

-No t'ho negaré, tot i que ho faig amb la il·lusió més gran del món. De moment entre setmana estic sol. I no paro. Pujar material, bombones, tallar llenya, etc. Un munt de coses a fer. Per sort, els caps de setmana, quan més gent ve, puja l'Elisenda. Ah! I no m'oblido de l'ajuda inestimable dels amics durant les primeres setmanes d'estada aquí.

-Es fa una mica estrany que un refugi històric com aquest es trobi pràcticament al bell mig de Vallter 2000. Què tal les relacions amb l'estació d'esquí?

-Bones. No hi ha motiu per estar-hi malament. Deu ser dels pocs refugis al món que és just al costat d'una pista senyalitzada d'esquí alpí. Hem d'aprofitar els avantatges que això ens ofereix canalitzant-ho de manera correcta. Pensa que a l'hivern, entre setmana, la principal clientela són els esquiadors. Que si un cafè, una beguda, un entrepà; a vegades hi dinen. Ara bé, majoritàriament és gent acostumada a una sèrie de serveis que un refugi no sol oferir. Per exemple, et poden demanar una cervesa determinada, un licor... Productes que no tenim. Hem de veure com ho solucionem tot plegat.

-Molta de la gent que pernocta aquí no deu tenir gens de cultura de muntanya...

-Ni cultura de muntanya ni de refugi. És el que toca en estar situats on som. Indiscutiblement s'ha de fer una mica la vista grossa amb segons quin tipus d'usuaris. Això sí, "educant-los" en la mesura que ens sigui possible. És a dir, explicant-

los que això no és un hotel i procurant que almenys, quan marxin del refugi, algun dels valors que la muntanya i l'excursionisme han promulgat des de sempre, hagin penetrat al seu "disc dur". Sabem que és una tasca difícil, però val la pena intentar-ho.

-Què vols impulsar a Ulldeter com a nou guarda?

-El principal és aconseguir que la gent estigui còmoda al refugi. Que mengi bé i que quan marxi se'n vagi amb un bon regust de boca. Sense perdre de vista que això és un refugi de muntanya, és clar, i que aquí les comoditats tenen un límit. També volem anar canviant les dutxes i les estufes de les habitacions. Només amb la col·locació d'una estufa de llenya al menjador ja s'ha guanyat molt en caliu i escalfor. A més, a partir d'ara, obrirem tots els dies de la setmana durant l'hivern. Detalls com aquests, entre d'altres, són els que agraden a la gent.

-I per acabar, la pregunta de rigor. Per què recomanaríeu a la gent pujar a Ulldeter?

-Perquè és un lloc molt bonic, tant a l'hivern com a l'estiu. Som al Pirineu més proper tant per a la gent de Barcelona com per als de Girona. Molts d'ells fins ara feien sortides cap aquí d'anada i tornada. Volem convidar-los, però, que com a mínim passin una nit al refugi per ambientar-se millor en les meravelles que hi ha pels voltants. També animem els qui s'inicien en l'alpinisme perquè vinguin a conèixer els corredors i canals que hi ha a tocar del refugi; una escola magnífica per a l'aprenentatge.